

פתיחה.....	3
השחקנים.....	5
ניתוח.....	14
לסיכום.....	17
ביבליוגרפיה.....	18

פתיחה

כבר עשרות שנים, בעיקר מאז שנות ה-80 בהן המודעות לנזקי העישון גדלה בעקבות מחקרים שונים שהתפרסמו בתקשורת, מתנהל מאבק נגד העישון וחברות הטבק השונות בעולם כולו.

הטענה של יוזמי המגבלות והחקיקות השונות בעולם על מוצרי הטבק למיניהם היא כי עישון הוא הרגל ממכר, ולכן לקוחות הרוכשים מוצר שכזה אינם עושים זאת מחופש הבחירה האישי שלהם, אלא מכורח התמכרותם אליו, מה שמראה כי חברות הסיגריות השונות מנצלות התמכרות זו להכנסתן האישית.

הצעת חוק שהוגשה ב- 2017 והושלמה לקראת סוף 2018, על ידי קבוצה של חברי כנסת בהובלת ח"כ איתן כבל, כללה הרחבה של תחולת החוק למוצרי עישון נוספים שאינם טבק ומוצרים, כחלק מהחוק להגבלת פרסום ושיווק של המוצרים: חומרים ממקור צמחי המיועדים לעישון, חומרי אידוי שונים, וסיגריות אלקטרוניות.

חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון נכנס לתוקף עוד ב-1983, וכלל איסור פרסום ושיווק של מוצרי טבק, שאז כללו מוצרי טבק רגילים ששמשו בתקופה זו, כאשר הצעת החוק מ-2018 היא בעצם תיקון לחוק הישן, והרחבתו בהתאם להתפתחות המוצרים השונים בתעשיית הטבק בשנים האחרונות.

בנוסף, החוק דאז אינו כלל את מדיות האינטרנט השונות, והיה צורך בתיקון ועדכון לאור המצאות שונות בתחום הפרסום והשיווק מהשנים האחרונות, בכדי שחוק זה ייחול גם עליהן.

משמעותו של החוק החדש היא הרחבת הכלל מהחוק המקורי, בו נכתב כי חובה להדפיס אזהרה על חפיסות ואריזות המוצרים, ועל איסור מכירה לקטינים של כלל מוצרי העישון, ולא רק טבק, כמו גם איסור פרסום על כלל מוצרי העישון.

בנוגע לפרסומות, התיקון של החוק החדש הוא: "פרסומת למוצר עישון תהיה אסורה, לרבות פרסומת סמויה, פרסומת אגב, פרסומת עקיפה ומתן חסות, ואולם התיקון קובע רשימת חריגים מצומצמת של פרסומות מותרות."

התיקון לחוק המקורי מ-1983 הוגש לאחר מאבק מתמשך, בזכות נחישותם של איתן כבל, יהודה גליק ואייל בן ראובן, ונתמך על ידי משרד הבריאות, ובסיוע פעיל של האגודה למלחמה בסרטן. למרות האופטימיות וההישג חסר התקדים, יש מי שמתנגדים לחוק, בעיקר חברות הטבק השונות, חברות הפרסום בישראל והיועץ המשפטי של חברת "פיליפ מוריס", עו"ד דוד קינן (ביטון, 2018).

השחקנים

חברי הכנסת

מגישי החוק ותומכי החקיקה

הגשת הצעת חוק איסור פרסומת והגבלת השיווק של מוצרי טבק ועישון הונחה על שולחן הכנסת ביולי 2017, על ידי חברי הכנסת: איתן כבל, תמר זנדברג, יהודה גליק, עבאד אל חכים חאג' יחיא, דב חנין ונחמן שי.

איתן כבל, נולד ב-1959, וגדל בעיר נתיבות. את תפקידו כח"כ החל ב-1996, בכנסת ה-14 כחבר בוועדת הפנים ואיכות הסביבה מטעם מפלגת העבודה. במשך השנים הוא כיהן כיו"ר של שדולות שונות כגון השדולה למען חיילות וחיילי צה"ל בסדיר ובמילואים, השדולה למען זכויות בעלי חיים, שדולת הכל חינוך- אחריות המדינה לחינוך ציבורי ועוד. כבל כיהן בכנסת ה-20 בין השנים 2015-2019 כחבר בסיעת מפלגת העבודה (המחנה הציוני).

תמר זנדברג, שכיום מכהנת כשרה להגנת הסביבה, נולדה ב-1976 ברמת גן, והחלה את דרכה הפוליטית כעוזרת פרלמנטרית של ח"כ רן כהן מטעם מפלגת מרץ. זנדברג המשיכה לאחר מכן את דרכה כחברת מרץ בעיריית תל אביב-יפו בשנת 2008, ובשנת 2013 נכנסה לכנסת ה-15 כחברת כנסת מן המניין, מטעם מרץ.

גם זנדברג, בדומה לכבל הייתה חברה במשך השנים בשדולות שונות, פעלה בין היתר למען הסביבה והייתה יו"ר הוועדה המיוחדת לענייני התמכרויות, סמים ואתגרי הצעירים בישראל.

ח"כ יהודה גליק, נולד בניו יורק, ב-1965, ועבד במשרד לקליטת עלייה בין השנים 2005-1996, כשבשנת 2005 היה ממתנגדי תוכנית ההתנתקות מרצועת עזה, ובשל כך התפטר מתפקידו. בשנים הבאות גליק שימש כמנכ"ל המכון לחקר המקדש, ומאז 2008 הוא עומד בראש הארגון "הקרן למורשת הר הבית".

בשנת 2015 גליק נבחר למקום ה-33 ברשימת הליכוד, כנציג מחוז יש"ע ברשימה, וגם בשנת 2017 כשהוגשה הצעת החוק, הוא היה ח"כ מטעם הליכוד.

ח"כ עבד אל חכים חאג' יחיא, שנולד ב-1965, הוא ראש עיריית טייבה לשעבר, ולקראת 2015 הוא נבחר לכנסת ה-20 כחבר מפלגה מטעם סיעת הרשימה המשותפת, והיה חבר במשך השנים